Про запобігання та протидію домашньому насильству в умовах воєнного стану в Україні

Міністерство освіти і науки України повідомляє, що постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2022 р. № 129 внесено зміни до Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658, і Порядку реалізації експериментального проекту із створення "єдиного входу" опрацювання звернень громадян та запитів на публічну інформацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 972 (додаються).

Зауважуємо, що будь-які потрясіння в суспільстві, особливо такі серйозні, як війна, коли багато громадян України втратили рідних та близьких людей, житло, роботу, звичний стиль життя і продовжують перебувати у стані невизначеності - сприяють збільшенню випадків домашнього насильства.

Суголосно до статті 1. Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19) домашнє насильство - діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИпр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96 E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185 вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Під час війни від домашнього насильства найбільше страждають традиційно вразливі категорії - жінки, діти, люди похилого віку, особи з інвалідністю, вимушені переселенці.

Діти відчувають на собі подвійний вплив війни. Якщо у родині, де відбувається домашнє насильство, є діти - не варто тішити себе ілюзіями, що вони нічого не помічають й на них така ситуація ніяк не вплине.

Діти все бачать, все відчувають, й нездорові стосунки між батьками можуть травмувати їх навіть більше за те, що вони побачили на війні. Дитина - свідок (або очевидець) насильства – теж постраждалий від домашнього насильства.

Відповідальність за домашнє насильство несе кривдник із числа таких осіб: 1) подружжя; 2) колишнє подружжя; 3) наречені; 4) мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя); 5) особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні

батьки та діти; 6) особи, які мають спільну дитину (дітей); 7) батьки (мати, батько) і дитина (діти); 8) дід (баба) та онук (онука); 9) прадід (прабаба) та правнук (правнучка); 10) вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка); 11) рідні брати і сестри; 12) інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука); 13) діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими; 14) опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням; 15) прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя.

Згідно законодавства України за вчинення домашнього насильства передбачена відповідальність.

Так, стаття 173² Кодексу України про адміністративня правопорушення (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10) передбачає собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб.

Стаття 126¹ Кримінального кодексу України передбачає покарання у вигляді громадських робіт на строк від ста пятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до пяти років, або позбавлення волі на строк до двох років (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14).

З метою забезпечення комплексного інтегрованого підходу до протидії домашньому насильству та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від домашнього насильства, шляхом проведення превентивних заходів, ефективного реагування на факти домашнього насильства наказом МОН від 02.10.2018 № 1047 затверджено Методичні рекомендації щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами (https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-viyavlennya-reaguvannya-navipadki-domashnogo-nasilstva-i-vzayemodiyi-pedagogichnih-pracivnikiv-izinshimi-organami-ta-sluzhbami).

Домашнього насильста можна уникнути, якщо жертва не буде мовчати.

Куди звертатися у випадках домашнього насильства:

до Національної поліції за номером 102 та повідомити про факт насильства;

на Урядовий контактний центр 15-47, де цілодобово надаються інформаційні, психологічні та юридичні консультації чоловікам та жінкам, які постраждали від домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або з питань загрози вчинення такого насильства та психологічної допомоги потерпілим від домашнього насильства жінкам, чоловікам, дітям;

до безкоштовного номеру системи безоплатної правової допомоги 0 800-213-103;

до національної «гарячої лінії» з питань запобігання домашнього насильства, торгівлею людьми та гендерної дискримінації 0-800-500-335 або 116-123 (короткий номер з мобільного).